

Direktiv och arbetsordning för Journalistförbundets yrkesetiska nämnd

Antaget av Journalistförbundets styrelse 2025-04-04. Arbetsordningen gäller till dess förbundsstyrelsen fattat nytt beslut som ett resultat av den utredning av YEN som beslutades av kongressen 2025.

Nämndens uppgifter

Yrkesetiska nämnden har två huvudsakliga arbetsuppgifter.

- Den ena är att bedriva och stimulera en yrkesetisk debatt. Nämndens ledamöter fungerar som resurspersoner i förbundets kontakter med klubbar och medlemmar och medverkar i lokal utbildning och annan verksamhet på etikområdet. Nämnden ska ägna speciellt intresse åt förändringar i mediebranschen som påverkar journalisternas möjlighet att utföra en god och etiskt välgrundad journalistik.
- Den andra uppgiften för Yrkesetiska nämnden är att ta emot, bereda och fatta beslut angående anmälningar om överträdelse av yrkesreglerna i "Spelregler för press, radio och tv". Den som söker och får medlemskap i Journalistförbundet, förbinder sig att följa dessa regler.

Yrkesetiska nämnden har också till uppgift att föreslå förbundsstyrelsen åtgärder i syfte att öka intresset för etiska frågor inom journalistkåren.

Anmälan

För att anmälan ska tas upp till behandling krävs:

- att anmäld journalist är medlem i Svenska Journalistförbundet.
- att anmälan avser överträdelse av en eller flera av Journalistförbundets 13 yrkesregler.
- att anmälan inkommit nämnden inom tre månader efter aktuell händelse. I principiella fall kan nämnden besluta att ta upp ett ärende där det har förflutit mer än tre månader.
- att anmälaren inte är anonym.

Övriga anmälningar skrivs av av nämndens sekreterare, vid behov i dialog med ordförande. Behandling av anmälan ska ske med så stor noggrannhet och opartiskhet som möjligt och utan onödiga dröjsmål.

Om nämnden efter behandling anser att anmäld medlem uppenbarligen kränkt kårens anseende, motverkat förbundets ändamål eller brutit mot dess stadgar, fattar nämnden beslut om att rekommendera förbundsstyrelsen att tillfälligt eller permanent utesluta aktuell medlem ur förbundet (§8 mom. 4 i förbundets stadgar). I övriga fall avskrivs anmälan utan att det fattas ett vägledande beslut.

Nämndens beslut kan inte överklagas.

Nämnden kan ompröva redan fattat beslut under förutsättning att det framkommit nya fakta som är avgörande för en ny prövning, eller om det tidigare beslutet fattats på felaktig grund som har varit väsentligt för beslutet.

(För anmälningar inkomna innan den 6 mars 2025 gäller tidigare arbetsordning, beslutad av förbundsstyrelsen den 4 februari 2016).

Nämndens sammansättning och beslutsföret

Nämnden består av fem ledamöter. Nämndens ordförande och tre ledamöter väljs av förbundsstyrelsen. Den femte ledamoten, allmänhetens representant, utses av Advokatsamfundet och väljs av förbundsstyrelsen. För beslut gäller att minst tre ledamöter är ense om beslutet.

Principiella ställningstaganden

Yrkesetiska nämndens beslut utgör en samling yrkesetiska ställningstaganden som kan vara till vägledning för enskilda journalister och klubbar.

Yrkesetiska nämnden ska dessutom bereda och till förbundsstyrelsen överlämna frågor av principiell natur för att ge styrelsen tillfälle att besluta om uttalanden när så är lämpligt. Syftet är att åstadkomma en samling principiella uttalanden och andra ställningstaganden av förbundsstyrelsen som kan vara till ytterligare vägledning för enskilda journalister och för förbundets klubbar och sektioner i det yrkesetiska arbetet och i samhällsdebatten.

Protokoll

Vid nämndens möten ska protokoll föras. Protokoll ska färdigställas skyndsamt och vara justerat av ordföranden eller annan ledamot efter beslut av nämnden. Protokoll ska tillställas förbundsstyrelsen. Nämnden rapporterar fortlöpande till förbundsstyrelsen.

Offentlighet

Öppenhet är grundprincipen för Yrkesetiska nämndens verksamhet.

Nämndens justerade protokoll är offentliga.

Om någon utomstående vill ta del av nämndens protokoll och övriga handlingar i ett ärende, har nämndens ordförande/sekreterare rätt att besluta vilka uppgifter som ska lämnas ut. Som grund för sådant beslut ligger överväganden från regelverket i "Spelregler för press, radio och TV".

Parter i ett ärende har i princip rätt till full insyn i akten.

Information om nämndens beslut publiceras på förbundets hemsida i anonymiserad form.

Jäv

Vid beslut och behandling av ärende i nämnden får inte någon delta som är verksam vid samma redaktion som den person ärendet berör. Om samma redaktion utger flera titlar/program omfattar jäv den titel/det program där berörd person är verksam. Därutöver

gäller allmänna jävsregler exempelvis nära släktskap, nära relationer eller ekonomiska relationer.